

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 27. maj 2021

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love og om ophævelse af lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig

(Effektivisering af straffesagskæden, digital kommunikation i skiftesager, pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige m.v.)

[af justitsministeren (Nick Hækkerup)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget, og justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3.

2. Præcisering fra justitsministeren

Justitsministeren har anmodet om, at der i betænkningen over lovforslaget medtages følgende præcisering af pkt. 2.13.1.1 og 2.13.3 i de almindelige bemærkninger og af bemærkningerne til § 3, nr. 1, § 4, nr. 2, § 5, nr. 2, og § 6, nr. 1, til lovforslaget:

»Med lovforslagets §§ 3-6 foreslås det, at en person i en periode på 12 uger alene kan modtage visse offentlige ydelser med et niveau, der svarer til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse efter § 22, stk. 2, i lov om aktiv socialpolitik, hvis personen er tiltalt i en straffesag og er udeblevet fra et retsmøde trods lovlig indkaldelse og uden dokumenteret lovligt forfald og retten har truffet anholdelsesbeslutning i sagen, jf. retsplejelovens § 757.

Det følger uddybende af pkt. 2.13.1.1 og 2.13.3 i de almindelige bemærkninger og af bemærkningerne til § 3, nr. 1, § 4, nr. 2, § 5, nr. 2, og § 6, nr. 1, i lovforslaget, at rettens anholdelsesbeslutning er en kendelse, som retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, og hvis betingelserne i retsplejelovens § 757 er opfyldt, kan afsige under et retsmøde, hvor tiltalte er udeblevet trods lovlig indkaldelse og uden lovligt forfald.

Herudover fremgår det uddybende af pkt. 2.13.3 vedrørende anklagemyndighedens underretning af Udbetaling Danmark og den relevante kommune om rettens afsigelse af anholdelsesbeslutningen og eventuelle efterfølgende ophæ-

velse, at der ved underretningen herom ikke er noget krav om, at anklagemyndigheden medsender f.eks. retsbog eller kendelse fra det pågældende retsmøde.

Justitsministeriet er imidlertid blevet opmærksom på, at rettens anholdelsesbeslutning, jf. retsplejelovens § 757, ikke er en kendelse, men en beslutning, jf. retsplejelovens § 222, som vil kunne ophæves af retten, når nye oplysninger foreligger, og når retten i øvrigt finder det hensigtsmæssigt.

På den baggrund ønskes det præciseret i pkt. 2.13.1.1 og 2.13.3 i de almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til § 3, nr. 1, § 4, nr. 2, § 5, nr. 2, og § 6, nr. 1, i lovforslaget, at retten ifølge retsplejelovens § 757 træffer en beslutning om anholdelse og ikke en kendelse herom.«

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, KF, DF, SF, EL, RV, SIU, JF, Sikandar Siddique (UFG) og Inger Støjberg (UFG)) vil stemme for ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget.

Et *flertal* i udvalget (S, V, KF, DF, SIU, JF og Inger Støjberg (UFG)) indstiller lovforslag A, B og C til *vedtagelse* med de til det under A nævnte lovforslag stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller lovforslag A og B til *vedtagelse* med de til det under A nævnte lovforslag stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller lovforslag C til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslag A til *vedtagelse* med de til det under A nævnte lovforslag stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller lovforslag B og C til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *trede mindretal* i udvalget (NB) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til ændringsforslag

nr. 1 om deling af lovforslaget, til ændringsforslag nr. 2 og 3 og til lovforslaget.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (KD) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget, til ændringsforslag nr. 2 og 3 og til lovforslaget.

Et *femte mindretal* i udvalget (IA) vil ved 2. behandling stemme hverken for eller imod ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget, til ændringsforslag nr. 2 og 3 og til lovforslaget.

Et *sjette mindretal* i udvalget (Sikandar Siddique (UFG)) vil stemme hverken for eller imod lovforslag A ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de til det under A nævnte lovforslag stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller lovforslag B til *vedtagelse uændret* og indstiller lovforslag C til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *syvende mindretal* i udvalget (Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG)) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget, til ændringsforslag nr. 2 og 3 og til lovforslaget.

Liberal Alliance, Alternativet og Sambandsflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkeparti kan støtte forslag A om at effektivisere straffesagskæden. SF er opmærksom på, at domstolene er pressede, og at forslagene kan medføre lettelse i domstolenes arbejdsgange.

Rettidig og effektiv sagsbehandling ved domstolen er af helt afgørende betydning for de forurettede, for vidner og for de tiltalte, men også afgørende for borgernes generelle retsfølelse.

SF's opfattelse er, at selv om de fleste elementer i forslaget er gode, kommer de ikke til at hjælpe meget på udfordringerne hos domstolene, hvis der ikke samtidig følger en mere solid finansiering med. SF forsøgte uden held at sætte fokus på det i forhandlingerne om politiforliget i december 2020, men problemerne består fortsat. De midler, der er afsat, ædes op af omprioriteringsbidraget, som retterne stadig er pålagt, og derfor er de såkaldte løft ikke at betegne som reelle løft.

SF er meget tilfreds med, at vi nu kan bruge video i retssager i et større omfang end tidligere, jf. forslag B. Det har været noget, som SF især har lagt vægt på. SF syntes, det var et stort problem, at de nedlukkede domstole sidste forår under covid-19 betød, at ofre måtte vente på retfærdighed meget længe, fordi sagerne blev udskudt. I SF's optik er vi derfor afhængige af en løsning, så domstolene ikke bliver lige så påvirkede af en eventuel nedlukning under en fremtidig pandemi. Dette forslag er et lille skridt i den

retning, men bør suppleres af mere adgang til brug af video m.v.

SF lytter til, at dommerne har nogle bekymringer, som angår balancen mellem anklagemyndighed og domstole, og at man reelt lægger mere arbejdspress over på dommerne. SF finder, at justitsministeren skal afhjælpe det ekstra ressourcenes på domstolene.

SF kan ikke støtte forslag C om at nedsætte sociale ydelser, såfremt tiltalte ikke møder frem i retten. SF er enig i, at det er et problem, at tiltalte udebliver fra retsmøder, da det ofte betyder, at sagerne trækkes i langdrag til gene for alle involverede parter. SF er villig til at adressere problemet med udeblivelser, og SF mener ikke, det er holdbart, når tiltalte sygemelder sig kort før hovedforhandlingens start med en sms eller e-mail, der først tilgår retten, når retsmødet er påbegyndt. Det giver derfor god mening, at man selvfølgelig møder op til en sag, når man selv har valgt at anke den, og at der med forslaget kan afsiges dom, selv om man ikke møder op.

Men SF finder ikke, at regeringen har leveret fyldestgørende svar på, hvorfor nedsættelse af offentlige ydelser vil medføre, at tiltalte i højere grad møder op. Derfor er der efter SF's opfattelse stor risiko for, at vi nedsætter offentlige ydelser for sårbare mennesker, der f.eks. er hjemløse, stofmisbrugere eller psykisk syge. Det vil SF ikke medvirke til.

I justitsministerens svar på spm. nr. 2 og 4 står det klart, at ministeren ingen viden har om de mennesker, som udebliver. Dermed aner man ikke engang, hvor mange af disse personer der er i job eller modtager sociale ydelser, og kan følgelig ikke konkludere, om lovforslaget vil ramme som tiltaget. Der kan heller ikke leveres dokumentation, anbefalinger eller evidens for, at forslaget vil virke. Forslaget virker dermed ualmindelig tyndt funderet, og det kan ikke få SF's opbakning. SF frygter, at vi rammer nogle af landets mest sårbare med dette forslag. Vi ved, at de mennesker, som har misbrug, psykisk sygdom eller ringe overblik over kalender og e-Boks risikerer at udeblive fra møder. Det er, ikke fordi de vil drille systemet, men fordi deres liv er uoverskueligt. SF skal være meget sikker på, at forslaget virker efter hensigten, før vi vil give disse mennesker økonomiske pisk og tage nogle af deres i forvejen ganske beskedne midler fra dem. SF frygter, at forslaget vil medvirke til, at disse mennesker skubbes ud i at finansiere deres behov ved aktiviteter, vi ikke ønsker.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (SF og RV), tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, EL, SIU, JF, Sikandar Siddique (UFG) og Inger Støjberg (UFG)):

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i tre lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love og om ophævelse af lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig (Effektivisering af straffesagskæden, digital kommunikation i skiftesager, pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige m.v.)« omfattende § 1, nr. 1-13, 15-23 og 25-32, og §§ 2 og 7-13.

B. »Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Øget brug af telekommunikation med billede i retsmøder om visse foranstaltninger)« omfattende § 1, nr. 14, § 12 og § 13, stk. 1.

C. »Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om aktiv socialpolitik og forskellige andre love (Nedsættelse af visse offentlige ydelser ved tiltaltes udeblivelse uden dokumenteret lovligt forfald)« omfattende § 1, nr. 24, §§ 3-6 og 12 og § 13, stk. 1.

[Forslag om deling af lovforslaget]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, DF, SF, EL, RV, SIU, JF, Sikandar Siddique (UFG) og Inger Støjberg (UFG)):

b

Ændringsforslag til det under A nævnte lovforslag

Til § 1

2) Nr. 13 affattes således:

»13. I § 724, stk. 2, ændres »meddelelse herom er forkyndt for den pågældende inden 2 måneder fra afgørelsens dato« til: »afgørelsen er meddelt den pågældende med Digital Post eller med anbefalet brev inden 2 måneder fra afgørelsens dato«, og »rettidig forkyndelse« ændres til: »rettidig meddelelse«.

[Sproglig korrektion]

3) Nr. 23 affattes således:

»23. I § 855, stk. 3, nr. 4, indsættes efter »andre retsfølger«: »,«, efter »andre retsfølger end« indsættes: »at en foranstaltning efter straffelovens § 68 skal have sit forblivende med en allerede idømt foranstaltning«, og »førerretsfrakendelse« ændres til: »frakendelse efter færdselsloven eller lov om sikkerhed til søs«.

[Sproglig korrektion]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at lovforslaget deles i tre separate lovforslag, således at der kan stemmes om hvert lovforslag for sig.

Den ene del (A) omfatter lovforslagets bestemmelser om effektivisering af straffesagskæden, digital kommunikation i skiftesager, pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige

m.v. Den anden del (B) omfatter lovforslagets bestemmelser om nedsættelse af offentlige ydelser ved tiltaltes udeblivelse fra retsmøder i straffesager uden dokumenteret lovligt forfald. Den tredje del (C) omfatter bestemmelserne om anklagernes mulighed for øget anvendelse af telekommunikation med billede m.v. ved deltagelse i retsmøder.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en sproglig korrektion af den foreslåede ændring af retsplejelovens § 724, stk. 2, som har til formål at tydeliggøre, at afgørelsen om omgørelse af påtaleopgivelse eller tiltaleforfald skal meddeles den pågældende med Digital Post eller med anbefalet brev.

Til nr. 3

Ændringsforslaget er en sproglig korrektion af den foreslåede ændring af retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 4, som er en konsekvens af indsættelsen af yderligere retsfølger i bestemmelsen.

6. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 14. april 2021 og var til 1. behandling den 20. april 2021. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 12. februar 2021 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 199. Den 14. april 2021 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Teknisk gennemgang

Justitsministeren har den 11. maj 2021 over for udvalget foretaget en teknisk gennemgang af lovforslaget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 9 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 7 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Leif Lahn Jensen (S) Jeppe Bruus (S) Julie Skovsby (S) Kasper Roug (S) Rasmus Stoklund (S)

Annette Lind (S) Kristian Hegaard (RV) nfm. Jens Rohde (KD) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Theresa Berg Andersen (SF) Rosa Lund (EL) Søren Søndergaard (EL) Sikandar Siddique (UFG) Aaja Chemnitz Larsen (IA)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Sjørður Skaale (JF) Preben Bang Henriksen (V) Jan E. Jørgensen (V) Britt Bager (KF)
Inger Støjberg (UFG) Morten Dahlin (V) fmd. Michael Aastrup Jensen (V) Anne Honoré Østergaard (V)
Peter Skaarup (DF) Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG) Karina Adsbøl (DF) Mads Andersen (KF) Marcus Knuth (KF)
Pernille Vermund (NB)

Liberal Alliance, Alternativet og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Kristendemokraterne (KD)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Siumut (SIU)	1
Enhedslisten (EL)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	7